

RB 111-Seglare

Medlemsblad nr 7 november, 1999

ORDFÖRANDE HAR ORDET POSITION OCH KURS

Föreningen RB 111-seglarna bildades den 18 april 1997 efter förberedelser med stadgar och annat. Vi har nu tre seglingssäsonger bakom oss. Föreningen når drygt 40 båtägare av uppskattningsvis cirka 45-47 båtar som finns i Sverige och Norge. Vi har haft trevliga och lärorika möten kring bl.a. segel och motor. Några RB-111 seglare har också mötts på kappseglingsbanor. Grattis till Torsten Smedberg som blev klubbens första mästare 1999 med Sitatre! Föreningen har en hemsida under uppbyggnad och en tillfredsställande ekonomi. Sammantaget kan man säga att vi har haft stor glädje av att både träffas för att umgås och för att tillvarata RB 111 seglarnas intressen. Våra kunskaper om båten och olika praktiska lösningar har ökat kolossalt genom vårt samarbete.

Som ordförande känner jag ett starkt stöd för vår verksamhet och att vi har engagerade och duktiga funktionärer och medlemmar som bär upp vår verksamhet. Om detta är positionen så önskar jag mig förändringar i en viss riktning, en kurs. Nämligen att vi skulle ha ännu mer kontakt mellan seglande vänner i hela landet. Nu sker mycket av aktiviteterna i Stockholms närhet. Men det vore ju ännu mer fantastiskt om alla RB 111 seglare någon gång, på något sätt kunde träffa varandra.

För 2000 talets invigning diskuterar styrelsen en vild idé som kan bidra till detta och som vi vill föra ut för diskussion. Hur vore det om vi arrangerade ett inofficiellt Världsmästerskap för RB 111? "VM 2000." Tänk att kunna säga till kompisarna att "vi tänker segla VM i sommar"! Vilken grej att ha deltagit med sin egen båt i ett VM, låt vara inofficiellt. VM-plaketter självklart till alla deltagare. En snygg affisch att rama in och sätta upp på väggen.

Självklart får ett sådant mästerskap genomföras i sådana former att alla känner lust att delta. Möjligen i form av en distansbana inomskärs. Spinnaker eller ej lämnar vi öppet för diskussion. Möjligen en kombination av olika bantyper och segelföringar. Frågorna lämnas öppna för diskussion. På årsmötet i mars fattas besluten. Jag är tacksam att få höra dina synpunkter, redan nu, medan mycket kan påverkas.

Vår hemsida behöver en Web-master. Alan har förtjänstfullt dragit igång jobbet men arbetar nu mycket utomlands och önskar avlösning. Vem vill lära sig mer om Internet och samtidigt göra jättenytt för föreningen? Ring!

I detta medlemsblad finner du flera spännande rapporter. Förhoppningsvis ska de också bli tillgängliga på vår hemsida i någon form av "erfarenhetsbank".

I övrigt pågår diskussioner om att starta nybyggnad av RB 111. Har du någon intressent i bekantskapskretsen så tveka inte att kontakta Kurt Tjärnsjö på Combiplast-Rivalbåtar.

Så önskar jag och styrelsen alla RB 111 seglande vänner ett gott slut och gott nytt seglarår 2000!

Hans Holmqvist
Ordförande

ERFARENHETS BANKEN

ANTISEGEL

Ja vad kan det heta? Ett litet stödsegel som förhindrar att båten seglar när man ligger på svaj för ankar. Tanken svindlar inför förekomsten av ett segel vars enda funktion är att hindra segling.

Nåväl, jag har nu med gott resultat provat ett sådant stödsegel. Jag fick med det som "bonus" när jag köpte nya segel på Royal Sails. Det är sytt som en plan minifock med måtten staglik=228 cm, underlik = 134 cm och akterlik = 160 cm (som faktiskt blir förlik i denna bakvända värld). Seglet har hakar som en fock och hissas med storfallet på akterstaget. "Skothornet" är fäst i storbommen och seglet fungerar då som dirk. Halshornet sträcks med en tamp mot akterstagsbeslaget.

Detta har fungerat utmärkt. Mest glädje har vi faktiskt haft av seglet när vi har legat på svaj för natten i hamnvikar med många båtar på svaj och svag växlande vind. RB 111 kan i såna lägen få för sig att segla på egen hand i breda girar. Med stödseglet satt, är läget under kontroll och man kan sova lugnt i vetskap om att vi ligger i vindriktningen. (Jag vet inte om det är selektiva iakttagelser, men vi har faktiskt sett flera, stora segelbåtar, med samma segelföring denna säsong) I frisk vind finns det fortfarande kvar en tendens till segling, men det är bara en bråkdel av vad det är utan stödsegel. Jag är helt nöjd med seglets format och tycker varken att det är för stort eller för litet.

Så ska du köpa segel – glöm inte att be segelmakaren om ett "bonussegel". Sett ur nyttosynpunkt värderar jag seglet till omkring 1 000 kr. (Jämför med ett bra ankare) Och det går ju också att slöjda själv.

Hans Holmqvist

SOLPANEL

Det har många gånger känts irriterande att behöva köra dieselmotor av det enda skälet att batterierna måste laddas. Jag vill också i fint väder slippa motorn så mycket som möjligt. Att segla så mycket det går i och ur naturhamnar. Det har en särskild tjusning att dra sig ut på ankaret och sätta segel direkt en fin sommarmorgon.

Men priset på solceller har hittills känts lite högt. Säsongen 1998 skaffade vi emellertid en solpanel och började experimentera. Bl.a. kopplade jag in en separat amperemeter (från Clas Ohlson) och kontrollerade laddningen med panelen i olika vinklar mot solen. Det skedde förresten med hjälp av föreningens sekreterare Hans Eriksson på Solaster i hamnbassängen på Huvudskär.

Utan att komma ihåg exakta mätvärden var resultatet påfallande tydligt. En horisontell placering, som på ruffluckan, gav kanske en tiondel av den ström som man fick ut med solpanelen vinkelrätt eller nära vinkelrätt mot solen. Partiell skugga gav också kraftig sänkning av laddningsströmmen.

Slutsatsen var för mig uppenbar. Man måste för att få tillräcklig ström under längre finväderssegling ha panelen oskuggad och riktbar. Därför blev det säsongen 99 en aluminiumställning (Noa antennrör) på akterpulpit. Se foto där också två låskedjor –vajer +kätting, också finns med. Detta har fungerat utmärkt och vi har inte behövt köra motorn för att ladda. Dock skulle jag rekommendera en lite annorlunda lösning. Nämligen att ha två placeringsmöjligheter, både på pulpit och på ruffluckan. På ruffluckan blir panelen mindre stöldbegärlig när båten ligger i hamn i veckorna, och den ger ändå laddning så det räcker. Vår panel är av märket Sunware och har måtten 50x75 cm som tyvärr gör den ett par försmädliga centimetrar för stor för ruffluckan. Senare har jag hört att panelen kan beställas efter önskade mått. Hade jag vetat det skulle jag självklart ha tagit merkostnaden och beställt en panel som också

ERFARENHETSBANKEN

.....fortsättning Solpanel

passar på rufflucksgaraget. Tänker du skaffa solpanel är mitt råd att antingen måttbeställa, eller att fundera på en mindre panel, som du också kan placera på akterpulpit när du är ute och seglar. Utan att ha räknat på det skulle jag först undersöka om det mindre alternativet skulle vara tillräckligt. Man kan ju fortfarande trots allt starta motorn som sista reserv.

Hans Holmqvist

FM radio på VHF antennen

Jag har tidigare skrivit om att vår FM-sändare inte når ända ut vid segling till Gotland. Det betyder att man blir utan den vanliga väderleksrapporten (VHF brukar dock fungera men är i min smak lite krångligare och inte lika tillgänglig.) Vi gillar också att ligga vid Gotska Sandön och det kan då vara trevligt att lyssna på radio, med det fungerar inte alltid.

Således upp med antennen så högt det går! Men där sitter det ju redan en, går den inte att utnyttja? Jo med antennfilter för VHF och FM (Kathlen som finns på Nobelius) som nu är inkopplat har vi mycket bättre mottagning. Jag har dock ännu inte kunnat testa på översegling till Gotland.

Det finns dock ett enkelt provisorium om man kan avvara VHF:en för en stund. Ta loss VHF-antennen och anslut FM-radions antenn direkt till VHF-kabelns antennpol. Det gör underverk för mottagningen!

Nästa test måste naturligtvis gälla tillgängligheten av väderleksrapporter per telefon där man själv ringer upp. Sprid dina erfarenheter till andra RB 111 seglare.

Hans Holmqvist

50*75 sUNWARE

Är gennaker ett bra alternativ till ”spinnaren”?

Besökte båtmässan 11 november och såg då en ny konstruktion på ett peke (bogspröt) som var avsett att halsa gennakern i. Peket består av två stycken lättmetallprofiler hopsatta med ett kraftigt gångjärn ”i spetsen” av rostfritt. I utfällt läge kommer halshornet på gennakern ca 1 m framför stäven. I infällt läge ”parkerar” profilerna på vardera relingslisten, och inkräktar på så sätt inte på fördäcksutrymmet. Info om konstruktionen kan enklast nås via Internet: www.hammax.se/

Eftersom jag läst och hört att en gennaker blir mycket effektivare om den halsas en bit framför stäven tyckte jag det var en intressant lösning som den riktigt händige kanske själv kan åstadkomma? Jag funderar ibland på att skaffa en gennaker eftersom jag nästan alltid numera seglar med liten besättning (två), och spinnakern mestadels får stanna i sin säck.

Efterlyser synpunkter/erfarenheter från dem som provat eller har gennaker. Ring eller skriv till mig, så kan jag sedan sammanställa och sprida denna info till alla. Jag kan också komplettera den ”Tekniska inventeringen” med uppgift på dem som har gennaker (tfn: 08- 580 36635, e-post: torsten.a.smedberg@telia.se)

Bästa seglarhälsningar, Torsten

FÖNSTERBYTE

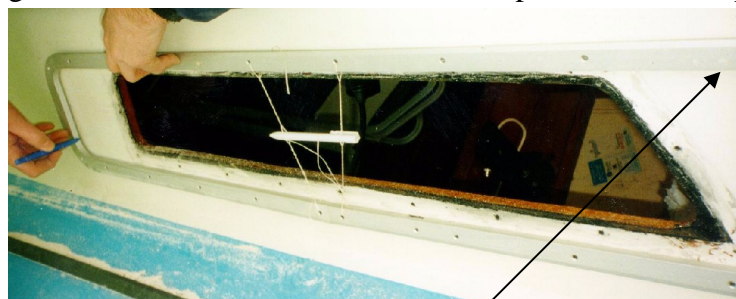
Hans Eriksson

Fönsterrapport

I den tidiga våren fortsatte fönsterbytet på Solaster. Sedan de gamla plastfönstren tagits bort inväntades bättre väder men mera ljus framförallt. Dagsljuset behövs när man skall fastställa var fönsterraden skall ligga höjdmässigt, både invändigt och utvändigt.

Arbetet börjar med att skruva ner innertaketets yttre segment så dessa inte skadas under arbete. Sedan fastställs högsta höjden som det nya fönstrets innerram kan monteras på utan att ta i innertaket. För täthetens skull är det viktigt att inte fönstren kommer för långt ner mot däck och där sidan kröker sig. Markering görs med att borra ett litet hål från insidan vid det aktere fönstrets innerrams undersida, som sedan användes som riktmärke. Därpå läggs en riktskena ut föröver som sträcks över de bägge tilltänkta fönstren och en rits dras upp. Sedan demonteras de nya fönstren så att ytterramen kan användas som mall. De nya fönstren är större än de gamla och därför går det bra att rita av innerkonturen på ramen direkt på

gelcoaten.

Markeringshål

När alla fönstren är uppritade och kontrollerade i avseende på symmetri i förhållande till varandra och höjd, börjar det bli dags för sticksågen. Sticksågens stödplatta tejpas för att inte metallen skall repa gelcoaten. Metallsågblad användes för att inte stora utslag i gelcoaten skall ske under sågningen. Nu är det bara att sätta igång och såga. Det är bra

att ha ett par extra sågblad eftersom de blir slöa av att såga glasfiberlaminatet. Nu när alla fönster är kontrollerade är det dags för den första ursågningen.

Jag valde att göra en ursågning och sedan lägga till en ny rits som hade samma mått som fönsterfalsens ytterkant.

För att denna fals skall gå in i hålet måste man lägga till 17-mm runt om efter första sågningen. I krökarna minskas tillägget för att falsen är smalare där. (Falsen är på raka sträckor 15-mm och ett tillägg på 2-mm för spel om skrovet rör sig). De nya fönstren är av glas och behöver denna rörelsefrihet för att inte spräckas.

FORTS. FÖNSTERBYTE

När alla fönster är ursågade kontrolleras att de går att sätta in och att önskad passform har erhållits. På grund av försiktighet vid håltagningen behöver en del justeringar göras. Därefter putsas alla vassa kanter så att man inte kan göra sig illa. Efter sågning och slipsarbetet behövs det dammsugas.

Gelcoatskanten torkas ren med T-sprit för att tätningsmassan skall få ett så bra fäste som möjligt.

Godstjockleken på laminatet plus teakinredningen vid fönstren är mindre än 11 mm måste ett distans material läggas in emellan innerramen och teaken. Jag har valt en rund hårdgummilist med en diameter på 5mm som passar precis i ett spår på innerramens insida.

Nu kan monteringen av rutorna börja och för detta jobb måste man vara två.

Ytterrampen och gelcoaten tvättas med T-sprit för att ta bort eventuellt fett och damm. Därefter sprutas en ca 10 mm tjock sträng av polyuretanfogmassa (Bostik 2637) runt fönsterhållets ytterkant. Strängen skall ligga på gelcoaten, ej på laminatkanten. Det är denna mängd som behövs för att fylla utrymmet mellan ytterrampens fals och gel-coaten så att det tränger ut runt ytterkanten.

Före monteringen skall själva glaset och packningen sättas ihop med ytterrampen igen för att sedan lyftas in i hålet.

När nu fönstret skall lyftas in bör man vara två för att pricka hålet utan att smeta omkring fogmassan. När fönstret är på plats stannar en person kvar ute och håller emot medan den andra går in för att fästa innerrampen. Börja

med skruvarna i mitten både på över och undersidan av ramen. Skruvarna fästes enbart runtom och sedan petas den runda distans packningen in emellan innerramen och teakbeklädnaden. Skarven på packningen bör placeras på en rak sträcka. Nu kan skruvarna dras åt successivt från mitten och åt sidorna. De skall dras i omgångar, både övre och undre parallellt, för att inte en enskild skruv skall få hela belastningen. Kontrollera att fogmassa pressas ut runt hela fönstrets ytterram.

Fogmassa

Överskjutand fogmassa lät jag härda ett dygn innan jag skar bort den med en fin kniv och tvättade efter T-sprit.

Fönstren är nu på plats och har gett båten ett snyggare yttre utseende, kvar återstår anpassning till nya gardinstänger.

Hoppas denna artikel har varit till nöje och nytta och kanske till inspiration.

TEKNISK INVENTERING RB111

Teknisk inventering RB 111

Rev. 99-09-21 T. Smedberg

Vg meddela kompletteringar : Tel. 08- 580 36635

Nr	Hemmahamn	Spridare Svepta Raka	Rull- föck	Back- stag	Genom- gående lattor	Motor	Drev	Avvikelser/Övrigt
1	<i>Okänd ägare</i>							
2	<i>Okänd ägare</i>							
3	Östertälje	Ja	Ja	Ja	4 st	3 GM	S/fold	
4	<i>Okänd ägare</i>							
5	Kungsör	Ja	Ja	Ja		2 GM	S/fold	
6	Nynäshamn (NSS)	Ja	Ja	Ja	4 st	3 GM	S/fold	
7	<i>Okänd ägare</i>							
8	Bromma	Ja		Ja	4 st	2 GM	S/fold	Köl ökad m 140 kg.
9	Västerås	Ja		Ja	3 st	2 GM	S/fold	
10	<i>Okänd ägare</i>							
11	Jakobsberg (JBS)	Ja	Ja	Ja	2 st	2 GM	S/fold	Teak i sittbrunn. Rulle under däck. Köl & roder optimerad profil. Infällda rutor.
12	Saltskär (Göteborg)	Ja 2 par	Ja		Stående	2 GM	S/ fold 3 blad	Rullstor. Höjd rigg Avv.inredn. Stående lattor i både stor o föck
13	<i>Okänd ägare</i>							
14	Östertölje båtklubb	Ja				2 GM	S/fold	Självs. Fock Kylbox Isoterm u. Navbord.
15	Uppsala	Ja				3 GM	S/fold	Rullstor, m stående lattor. Avvikande inredning
16	Gryt	Ja	Ja	Ja		2 GM	S/fold	
17	Karlstad	Ja			1 st	3 GM	S/fold	
18	Muskö	Ja	Ja	Ja	2 st	2 GM	S/fold	Rulle under däck.
19	Värby	Ja	Ja		2 st	3 GM	Rak/fold	Kylbox på skenor u. navbord.
20	Årstaviken SS	Ja	Ja	Ja	5 st	2 GM	Rak/fold	Dubbla svept. spridare.
21	Norrtälje	Ja	Ja	Ja	2 st	2 GM	Rak/fold	Rulle u däck. Kylbox Isoterm.
22	Uppsala		Ja/ 2par	Ja	Ja	3 GM	Rak/fold	5,2 ton 2,05 djupg. Rullstor
23	Gustavsberg	Ja	Ja			2 GM	S/fold	
24	Trosa	Ja			4 st	2 GM	S/fold	DH=750 vikt=5,27t
25	Slagsta Marina	Ja				2 GM	Rak/fold	
26	<i>Okänd ägare</i>							
27	Åva (Haninge)	Ja	Ja		4 st	2 GM	S/fold	Kylbox på skenor under nav.bord
28	Uppsala	Ja	Ja		4 st	2 GM	S/fold	
29	Domsand (Bankeryd)		Ja	Ja		xx	S/fast	Höjd rigg, P = 14,25, E = 4,6. Totalvikt 6 ton. xx, Motor 2 takt 15 hkr, Johnsson
30	Höganäs	Ja		Ja	2 st	2 GM	Rak/fold	Inmätt enl. DH (98)
31	SBS Torpaviken (S-tälje)	Ja	Ja		4 st	2GM	Rak/fold	
32	Gålö, Haninge	Ja			3 st	2 GM	S/fold	Badbrygga LOA + 45 cm. Bom förlängd, E = 4,4 m Lysbrev 1,22
33	Skansholmen	Ja	Ja		2 st	3 GM	Rak/fold	
34	Kvarnviken	Ja	Ja		4 st	2 GM	S/fold	Hel teakdurk i salongen
35	Västervik	Ja	Ja		4 st	2 GM	S/fold	
36	Sundbyholm (E-tuna)	Ja	Ja		5 st	2 GM	Rak/fold	
37	<i>Okänd ägare</i>							
38	<i>Okänd ägare</i>							
39	Horten (Oslofjorden)	Ja		Ja	4 st	2 GM	S/fold	
40	Torpaviken (S-tälje)	Ja	Ja		2 st	3 GM	Rak/fold	
41	Ekerö (Sthlm)		Ja	Ja	Ja	2 GM	S/fold	
42	<i>Medelhavet. Okänd</i>							
43	Mälärhöjden	Ja	Ja		4 st	3 GM	S/fold	Lucka i salongstaket
44	Trälhavet (Åkersberga)	Ja	Ja		3 st	3 GM	Rak/fold	Aquadrive koppling
45	<i>Okänd ägare</i>							
46	<i>Okänd ägare</i>							
47	Nacka	Ja	Ja			2 GM	S/fold	Avvikande inredning
48	Årstaviken SS (Sthlm)	Ja	Ja		3 st	2 GM	S/fold	
49	<i>England</i>							
50	Pershagen (S-tälje)	Ja	Ja		5 st	2 GM	S/fold	Kylbox på skenor under navbord.
51	St Hundudden (Sthlm)	Ja	Ja		2 st	2 GM	S/fold	
52	Oslo, (Ullern)	Ja	Ja		2 st	2 GM	S/fold	Gennacker

RB111 BESÖKER YANMAR

Torsten Smedberg

RB 111 seglare på besök hos Yanmar 22 sept –99

(Hos Sjöbergs Marin & Motor i Skogås/Länna)

Det var Yanmarspecialisten Lennart Åkerberg som tog emot de 7 st medlemmar som hade hörsammat inbjudan.

Vi som var där hade en mycket intressant och givande kväll där vi ”bombarderade” Lennart med en massa frågor om motor, drev och propeller.

Lennart hade svar på alla frågor, så nedan lämnas en sammanställning av den information som inte finns med i bilagda ”standardinfo”.

Propeller/drev

- Trebladig folding-propeller skall ej monteras på ”våra” segeldrev. Startmomentet blir för stort, så transmissionen kan gå sönder.
- Det förekommer propellrar i två utförande. Den ena har nästan raka blad, den andra har bredare och mer rundade, s.k. Alco-flip m större yta. Den har 20 % bättre dragkraft. Ny sådan propeller kostar ca 7500 kr. Det går ej att bara byta blad.
- Offeranoden bör hållas ren. Det räcker inte att rengöra den synliga ytan. Den bör tas bort, så att all metall kan rengöras. Det är viktigt att kontakten mot godset är bra och utan oxid. Byt varje år, eller när det börjar bli gropar.
- Kolla glappet i propellernavet. Vid glapp, byt bussningar.
- Putsa propellern med Autosol så behövs ingen giftfärg på den.
- För de som har rak axel. Kontrollera att propellerkilen på axeln är av rostfritt, den äldre i brons blir angripen av korrosion.

Vanligaste felen

- Topplöckspackning på årsmodell 85-87. Skriv upp motornr. och kolla med Yanmarspecialisten. Byt packning innan den går.
- Tidiga modeller med bränslepump som har stålrör på båda sidor om filtret. Vid problem byt pump. Byt till gummislang mellan pump och bränslefilter.
- Läckage vid filter o bränslepump. Byt till ny typ av packning (gummi/stål).
- Tidiga GM motorer (före –85) som utrustats i efterhand med färskvattenkyllning, har en tendens att stanna när man går ned på lägsta varv. (beror på att motorn blir varmare) Kontrollera tryckventiler i insprutningspump. (Nytt utförande finns)
- Oljeläckage från främre bröståpa. (byt packning)
- Oljetrycksgivare ”spökar” ibland. (byt givare vid problem)

Förebyggande underhåll/vinterkonservering

Lennart Åkerberg har tagit fram en informationsskrift (bilägges) som på ett tydligt sätt beskriver vad som bör göras och hur. Beskrivningen följer Yanmars ”original”, men är tydligare och mer praktiskt upplagd.